Thomas <de Aquino>: Summa theologiae: Pars secunda: prima pars

Mainz: Peter Schoeffer, 8. Nov. 1471 Seite 243

ergo non est de rõne legis q̄ pmulgetur. ¶ P̄.
ad legem ptinet pprie obligare ad aliquid faci
endū vel non faciendū. ſȝ non ſolū obligantur
ad implendū legem illi corā quibȝ pmulgatur
lex ſȝ etiā alij. ḡ pmulgacō nō est de rõne legis.
¶ P̄. obligacō legis extēditur etiā in futurū. q̄z
leges futuris negocijs necessitatē imponunt ut
iura dicūt. ſȝ pmulgacō fit ad p̄ſentes. ḡ pmul=
gacō non est de necessitate legis. ¶ Sȝ ↄtra est q̄
dr̄ in decretis di. iiij. q̄ leges instituūtur cum p=
mulgantur. R̄nſio. dōm q̄ sic dictū est. lex im
ponitur alijs p modū regule et mensure. regula
aūt et mensura imponitur p h̄ q̄ applicatur hijs
q̄ regulātur et mensurātur. vnde ad h̄ q̄ lex v̄tu
tem obligandi obtineat qd̄ est ppriū legis oportȝ
q̄ applicetur hoīibȝ q̄ ſm eam regulari debent.
talis aūt applicacō fit p h̄ qd̄ in noticiā eoꝝ dedu
citur ex ip̄a pmulgacōe. vn̄ pmulgacō necessa
ria ē ad h̄ q̄ lex hēat suā v̄tutē. et sic ex quatuor
p̄dictis p̄t colligi diffinicō legis q̄ nichil aliud
est q̄z quedā rōnis ordinacō ad bonū ↄūe ab eo
q̄ curā ↄūitatis habȝ pmulgata. ¶ Ad. j. ḡ dō.
q̄ pmulgacō legis nature est ex h̄ ipſo q̄ deus
eam mentibȝ hominū inſuit naturaliter cogno=
scendā. ¶ Ad. ij. dōm. q̄ illi corā quibȝ lex non
pmulgatur obligantur ad legem ſuandā in=
quātū in eoꝝ noticiā deuenit p alios vel deuenire
p̄t pmulgacōne facta. ¶ Ad. iij. dōm. q̄ pmul=
gacō p̄ſens in futurū extenditur p firmitatem
ſcp̄ture q̄ quodāmō ſemp eam pmulgat. vn̄ iſido=
rus dicit in libro eth. q̄ lex a legando vocata est
quia ſcripta est.

Deinde ↄſiderādū est de diūſitate legū. Q̄o.
Et circa h̄ querūtur ſex. ¶ Primo vtrū
ſit aliqua lex eterna. ¶ Scd̄o vtrū ſit
aliqua lex nālis. ¶ Tercō vtrū ſit ali=
qua lex hūana. ¶ Quarto vtrū ſit aliqua lex di
uina. ¶ Quīto vtrū ſit vna tm̄ vel plures. ¶ Sex
to vtrum ſit aliqua lex peccati.

Ad. j. ſic pceditur. vidr̄ q̄ non ſit aliqua lex
eterna. oīs enī lex aliquibȝ imponitur. ſȝ
non fuit ab eterno aliquis cui lex poſſ; impoñ.
ſolus enī deus fuit ab eterno. ḡ nulla lex est e=
terna. ¶ P̄. pmulgacō ē de rõne legis. ſȝ pmul
gacō non potuit esse ab eterno q̄z non erat ab e
terno cui pmulgaretur. ḡ nulla lex p̄t esse eter=
na. ¶ P̄. lex importat ordinē ad finem. ſȝ nichil
est eternū qd̄ ordinetur ad finem. ſolus enī vlti=
mus finis est eternus. ḡ nulla lex ē eterna. ¶ Sȝ
ↄtra est q̄ aug̃ dicit in. j. de li. arbitrio. lex q̄ ſum
ma rō noiatur nō p̄t cuipiā intelligenti nō inco=
mutabilis eternaq̄z videri. R̄nſio. dōm q̄ ſicut
ſup̄ dictū est. nichil est aliud lex q̄z qdā dicta=
men practice rōnis in p̄ncipe q̄ gubernat aliquā
ↄūitatem pfectā. manifestū est aūt ſupposito q̄
mundus dīna pvidentia regatur ut in p̄mo ha
bitum est. q̄ tota ↄūitas vniūſi gubernatur rōne
dīna. et ideo ip̄a rō gubernacōnis reꝝ in deo ſicut
in p̄ncipe vniūſitatis exn̄s legis habȝ rōnem. et
q̄z dīna rō nichil ↄcipit ex tēpore ſȝ habȝ eternū
ↄceptū ut dr̄ pū. viij. Inde est q̄ hmōi legē opor

tet dicere eternam. ¶ Ad. j. ergo dōm. q̄ ea q̄ in
ſeip̄is non ſunt apud deū existūt inquātū ſūt ab
ip̄o p̄cognita et p̄ordinata ſm illud ro. iiij. q̄ vo=
cat ea q̄ non ſūt tāq̄z ea q̄ ſūt. ſic ḡ eternus dīne
legis ↄceptus habȝ rōnem legis eterne ſm qd̄
a deo ordinatur ad gubernacōnem reꝝ ab ip̄o p̄=
cognitaꝝ. ¶ Ad. ij. dōm. q̄ pmulgacō fit et v̄bo
et ſcp̄to. et vtroq̄z modo lex eterna habȝ pmul=
cōnem ex p̄te dei pmulgantis. q̄z et verbū eter=
num est dīnū. et ſcp̄tura libri vite est eterna. ſed
ex p̄te creature audientis et inſpicientis nō p̄t
esse pmulgacō eterna. ¶ Ad. iij. dōm. q̄ lex im=
portat ordinē ad finem actiue. inquātū. ſ. p eam
ordinātur aliqua in finem. non aūt passiue. i. q̄
ip̄a lex ordinetur ad finem niſi p accn̄s in guber
nante cuius finis est extra ip̄m ad quē etiā neces
ſe est ut lex eius ordinetur. ſȝ finis dīne guberna
cōnis est ip̄e deus nec eius lex est aliud ab ipſo.
vn̄ lex eterna non ordinatur in aliū finem.

Ad. ij. ſic pceditur. vidr̄ q̄ non ſit in nobis
aliqua lex naturalis. ſufficienter enī homo
gubernatur p legem eternā. dicit enī aug̃. in li.
de li. arbitrio. q̄ lex eterna est q̄ iustū est ut oīa
ſint ordinatiſſima. ſȝ natura nō abūdat in ſuper=
fluis nec deficit in necessarijs. ḡ nō est aliqua lex
hominī naturalis. ¶ P̄. p legem ordinatur hō in
ſuis actibȝ ad finem ut ſup̄ habitū ē. ſȝ ordinacō
hūanoꝝ actuū ad finem non est p naturā ſicut
accidit in creaturis irrōnabilibȝ q̄ ſolo appetitu
naturali agūt ppter finem. ſȝ homo agit ppter fi=
nem p rōnem et volūtatem. ḡ non est aliqua lex
hominī naturalis. ¶ P̄. quāto aliquis est liberior
tāto minus est ſub lege. ſȝ homo ē liberior oībus
aīalibus ppter liberū arbitriū qd̄ p̄ alijs aīalibȝ
habȝ. Cū ḡ alia animalia nō ſbdantur legi na=
turali. nec homo alicui legi naturali ſbdit̄. ¶ Sȝ
ↄtra est q̄ ro. ij. ſup illud cū gentes q̄ legem non
habēt naturaliter ea q̄ legis ſūt faciūt. dicit glo
ſa. et ſi nō habēt legem ſcp̄tam habēt tn̄ legem
naturalem q̄ quiſq̄z intelligit et ſibi ↄſcius ē q̄d
bonū et q̄d malū est. R̄nſio. dōm q̄ ſic ſup̄ dcm̄
est. lex cū ſit regula et mensura dupliciter p̄t esse
in aliquo. vno mō ſic in regulante et mensurāte.
alio mō ſic in regulato et mensurato. q̄z inquātū
pticipat aliq̄d de regula vel mensura ſic regulat̄
vel mensuratur. vnde oīa q̄ dīne pvidētie ſub=
dūtur a lege eterna mensurētur et regulētur ut
ex dictis patȝ. manifestū est q̄ oīa pticipāt ali
qualiter legem eternā. inquātū. ſ. ex impſſione
eius habēt inclinacōnes in pp̄os actus et fines.
Inter cetera aūt etiā rōalis creatura excellētiori
quodā mō dīne pvidētie ſbiacet inquātū et ip̄a
ſit pvidētie pticeps ſibiip̄i et alijs pvidēs. vn̄
et in ip̄a pticipatur rō eterna p quā hȝ naturalē
inclinacōnē ad debitū actū et finē. et talis ptici=
pacō legis eterne in rōnali creatura lex natura=
lis dr̄. vnde cū p̄s. dixiſſ;. ſacrificate ſacrificiū iu
ſticie quaſi quibuſdā querētibus q̄ ſint iuſticie
opa ſubiūgit multi dicūt quis oſtēdit nobis bo=
na. cui queſtioni rn̄dēs dicit. Signatū ē ſup nos
lumē vultus tui domine. quaſi lumen naturalis

xc

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-v-85/0243
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt